

Enkele voorlopige gedachten over gemeenschapskracht

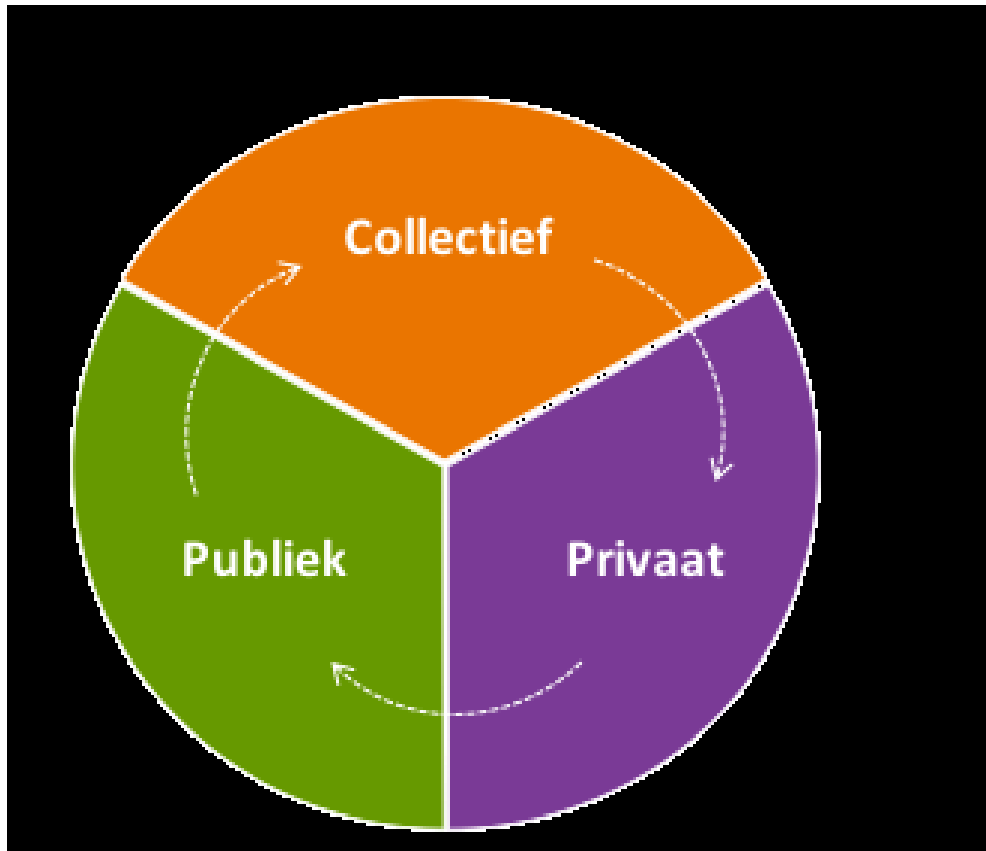
Inleiding van Raf Janssen tijdens de

THEMABIJEENKOMST

**Beter benutten van gemeenschapskracht
Naar een optimale samenwerking tussen
bewonersinitiatieven,
overheid en sociale partners**

Donderdag 19 september 2019 te Utrecht

Herontdekking en hernieuwing van het domein van de gemeenschapskracht



20 jaar zelfsturing in Peel en Maas enkele lessen

- ▶ Onderscheid tussen zelfsturing en participatie
- ▶ Bij zelfsturing heeft gemeenschap regie/eigenaarschap
- ▶ Bij participatie ligt de regie bij de overheid
- ▶ Bij zelfsturing gaat het om de relatie burger-burger
- ▶ Bij participatie gaat het om de relatie burger-overheid
- ▶ Zelfsturing geen instrument van de overheid
- ▶ Vertrouwen en doelgerichtheid i.p.v. controle en regelgerichtheid
- ▶ Permanente alertheid op rolvastheid nodig

Domein van gemeenschap vraagt om verandering van begrippen

- ▶ Geen instrumentele werkwoorden zoals 'benutten'
- ▶ Afhankelijkheid vieren tegen cultuur van samenloosheid
- ▶ Individu word je in collectiviteit
- ▶ Gemeenschapskracht groeit met afname eigendom-individualisme

Enkele ervaringen vanuit gemeenschappen

- ▶ Er moet gemeenschap zijn die publieke taken oppakt; er moet overheid zijn die deze taken afgeeft
- ▶ Tijd nodig voor dialoog om als gemeenschap eigenaarschap te ontwikkelen
- ▶ Afnemers van overheidsdiensten ontwikkelen zich tot producenten van eigen voorzieningen
- ▶ Zorg voor goede condities: ondersteuning en financiële speelruimte
- ▶ Ken je beperkingen
 - samenwerking met beroepskrachten is nodig
 - afspraken met instellingen/gemeenten over werkgeverschap

Enkele ervaringen vanuit overheid

1

- ▶ Als overheid geen wensen ophalen, maar dialoog stimuleren
- ▶ Bekijk de wereld niet alleen vanuit de venters van het gemeentehuis
- ▶ Er zit meer kennis en kunde in de gemeenschap dan in het gemeentehuis
- ▶ Vertrouwen in plaats van controle
- ▶ Samenwerken met burgerinitiatieven is leuk en leerzaam

Enkele ervaringen vanuit overheid

2

- ▶ Stel heldere uitgangspunten:
 - Iedereen moet mee kunnen doen; niemand uitsluiten
 - Betaalbaarheid
 - Aantoonbaar draagvlak (anders dan in parlementaire democratie)
 - Openheid en controleerbaarheid
 - Rechtszekerheid: mogelijkheid van bezwaar en beroep
- ▶ En blijf bij invulling uitgangspunten op gepaste afstand

Enkele ervaringen vanuit instellingen

- ▶ Denken vanuit collectief en niet vanuit instelling
- ▶ Meer luisteren naar wijsheid van mensen op de werkvloer
- ▶ Niet langer denken in termen van producten; maar kijken welke bijdrage je kunt leveren aan gezamenlijk proces
- ▶ “open piek met een praatje”:
 - openheid/dialog over belangen
 - onderlinge uitruil/inzet van kwaliteiten

Samenheid en vakmanschap

- ▶ Conditie voor gemeenschapskracht:
 - Samenheid bij burgers (verzet tegen samenloosheid)
 - Vakmanschap bij professionals (verzet tegen instellingsdenken)
- ▶ Die condities kunnen ontstaan als er ruimte is voor:
 - afhankelijkheid bij burgers: is grondslag van een sociaal-buiten
 - onafhankelijkheid bij professionals: inhoud van vak bepaalt handelen
- ▶ ruimte moeten burgers en professionals niet krijgen; die moeten ze pakken

Vorming van nieuw gemeenschapsdomein is hoopvolle ontwikkeling

- ▶ Ontstaan vanuit een tegenbeweging (is tegelijk een beweging voor anders)
 - tegen de annexatie van de politiek door het openbaar bestuur
 - tegen protocollen die gezond verstand en creativiteit remmen
 - tegen geplande werkelijkheid die geleefde werkelijkheid uitschakelt
 - tegen individualisme die de ontwikkeling van individualiteit blokkeert
 - tegen de economisering van het sociale (herwaardering van zorgarbeid)
- ▶ we zijn ons aan het voorbereiden om ons te onttrekken aan de alles overheersende spelregels van de markt en zodoende onszelf, de samenleving en de natuur te bewaren: de vorming van een nieuwe ecolegale orde onder het motto 'duurzaam, eerlijk en samen'.